

KOMPLEKTIZDEVUMA NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA UN KRITĒRIJI

I. Komplektizdevuma novērtēšanas kārtība

1. Recenzents novērtē komplektizdevuma atbilstību katram novērtēšanas tabulā (skat. III daļu) iekļautajam kritērijam:

- 1.1. par pozitīvu novērtējumu (“Jā, atbilst”) piešķir 1 punktu;
- 1.2. par negatīvu novērtējumu (“Nē, neatbilst, nav identificējams”) punktu nepiešķir;
- 1.3. par atbilstību kritērijam, kurš sastāv no vairākiem apakšpunktiem, piešķir vienu (pozitīvu vai negatīvu) novērtējumu, iepriekš izvērtējot katru apakšpunktu atsevišķi. Ja par atbilstību visos apakšpunktos noteiktajiem kritērijiem ir piešķirts pozitīvs novērtējums, par atbilstību attiecīgajam kritērijam piešķir 1 punktu. Citos gadījumos par atbilstību attiecīgajam kritērijam punktu nepiešķir.

2. Pēc atbilstības 1.–25.kritērijam novērtēšanas saskaīta iegūtos punktus un summu ieraksta attiecīgajā sadaļā.

3. Atsevišķu izglītības jomu un mācību priekšmetu aspektā (26.–36.kritērijs) recenzents novērtē komplektizdevuma atbilstību tikai attiecīgajai jomai vai mācību priekšmetam noteiktajiem kritērijiem.

4. Komplektizdevumu kopumā novērtē pozitīvi, ja:
- 4.1. par atbilstību 1.–25.kritērijam iegūto punktu summa nav mazāka par 21 punktu;
 - 4.2. par atbilstību 1.–8., 17., 20., 24. un 25.kritērijam ir piešķirts pozitīvs novērtējums;
 - 4.3. par atbilstību atsevišķu jomu un mācību priekšmetu aspektā (26.–36.kritērijs) attiecīgajai jomai vai mācību priekšmetam noteiktajiem kritērijiem ir piešķirts pozitīvs novērtējums.

5. Komplektizdevumu kopumā novērtē negatīvi, ja:
- 5.1. par atbilstību 1.–25.kritērijam iegūto punktu summa ir mazāka par 21 punktu;
 - 5.2. par atbilstību kādam no 4.2. un 4.3.apakšpunktā minētajiem kritērijiem ir piešķirts negatīvs novērtējums;
 - 5.3. recenzents konstatē kļūdas (piemēram, redakcionālas kļūdas, neizpildāmi uzdevumi), kuras novērst ir izdevēja pienākums un kuru dēļ recenzents nevar objektīvi novērtēt komplektizdevumu.

6. Komplektizdevuma papildināšanai iesniegtu mācību līdzekli recenzents novērtē:
- 6.1. pozitīvi, ja mācību līdzeklis ir **lietderīgs** (ņemot vērā, ka parasti to iegādājas par skolēnu vecāku naudu) – metodiski pamatots; saturiski un vizuāli saskaņots ar mācību grāmatu; papildina mācību grāmatas saturu (mācību priekšmeta standartā noteiktā satura apjomā) un veicina tā apguvi attiecīgajā izglītības posmā vai pakāpē. Recenzents ņem vērā arī mācību līdzekļa atbilstību tiem komplektizdevuma novērtēšanas kritērijiem, kuri pēc recenzenta domām ir attiecināmi uz konkrēto mācību līdzekli, piemēram, atbilstība 3., 4., 20., 21.kritērijam;

- 6.2. negatīvi, ja mācību līdzeklis neatbilst 6.1.apakšpunktā minētajiem noteikumiem.

7. Komplektizdevuma novērtēšanas laikā recenzents ieraksta savas piezīmes (secinājumus, komentārus) un ieteikumus tā pilnveidei saskaņā ar II daļā noteikto paraugu “Recenzenta piezīmes”. Ja par atbilstību kādam no novērtēšanas tabulā noteiktajiem kritērijiem piešķir negatīvu novērtējumu, recenzenta piezīmes par šo kritēriju ir obligātas.

II. Komplektizdevuma novērtējums

1. Komplektizdevuma apraksts

Nr. p.k.	Izdevuma veids	Autors, nosaukums, klase	ISBN	Novērtējums kopumā (+ / -)
	Mācību grāmata			
	Metodiskais līdzeklis			
	Mācību līdzeklis			
	Citi mācību līdzekļi			

Komplektizdevuma novērtējums kopumā

2. Recenzenta piezīmes par mācību grāmatu

Nr.p.k.	Kritērijs	Piezīmes, ieteikumi

3. Recenzenta piezīmes par metodisko līdzekli

Nr.p.k.	Kritērijs	Piezīmes, ieteikumi

4. Recenzenta piezīmes par mācību līdzekli (par katru mācību līdzekli atsevišķi)

Nr.p.k.	Kritērijs	Piezīmes, ieteikumi

5. Citas piezīmes

Recenzenta vārds, uzvārds _____
 Amats _____ Tālrunis _____
 Paraksts _____ Datums _____

III. Komplektizdevuma novērtēšanas kritēriji

Nr. p.k.	Komplektizdevuma novērtēšanas aspekti	Punkti (1 / 0)
I. Reglamentējošais aspekts		
1.	Mācību grāmatas (komplektizdevuma) saturs kopumā atspoguļo Valsts pamatizglītības standartā vai Valsts vispārējās vidējās izglītības standartā un attiecīgajā mācību priekšmeta standartā noteiktos galvenos mērķus un uzdevumus.	
2.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) ir iekļauta mācību priekšmeta standartā noteikto prasību apguvei nepieciešamie elementi: a) obligātais mācību saturs; b) uzdevumi zināšanu un prasmju nostiprināšanai, attieksmju veidošanai; c) uzdevumi radošas darbības veicināšanai; d) mācību sasniegumu pārbaudes darbu uzdevumi.	
3.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) ir respektēti Latvijas Republikas Satversmē un citos normatīvajos aktos paustie cilvēka tiesību, t.sk. bērna tiesību, rasu, tautību un dzimumu līdztiesības pamatprincipi.	
II. Zinātniskuma un praktiskā lietojuma aspekts		
4.	Ievēroti galvenie mācību satura izklāsta didaktiskie principi, piemēram, zinātniskums, sistēmiskums, loģiskums, pēctecība.	
5.	Mācību grāmatas (komplektizdevuma) saturs atbilst jaunākajām zinātnes atziņām, pieļaujot uzskatus (akcentus, hipotēzes), kuri zinātnes jomā vēl ir apstrīdami.	
6.	Zinātniskās atziņas un likumsakarības ir atspoguļotas ar skolēnam saprotamu situāciju, sistēmu, modeļu vai shēmu palīdzību, loģiski, skaidri, nepārprotami un uzskatāmi demonstrētas ar piemēriem. Jēdzieni, termini un svešvārdi ir izskaidroti skolēnam saprotamā valodā, nezaudējot zinātniskumu.	
III. Mācību procesa organizācijas un vadības (metodiskais) aspekts		
7.	Mācību grāmatai (komplektizdevumam) ir atbilstoša mācību priekšmeta programma (Centra mācību priekšmeta programmas paraugs vai autora izstrādāta programma, kura atbilst mācību priekšmeta standartam).	
8.	Metodiskais līdzeklis nodrošina mācību procesa organizāciju un vadību. Tajā ir: a) izskaidrotas mācību grāmatas (komplektizdevuma) teorētiskās nostādnes un praktiskā lietojuma iespējas; b) izskaidroti mācību satura izklāsta pamatprincipi; c) aprakstītas darbam ar mācību grāmatu (komplektizdevumu) piedāvātās mācību darba (mācīšanas vai mācīšanās) organizācijas formas, metodes un paņēmieni.	
9.	Komplektizdevumā iekļautais mācību līdzeklis vai mācību līdzekļi ir lietderīgi: metodiski pamatoti, papildina mācību grāmatas saturu, atvieglo tā apguvi attiecīgajā izglītības posmā vai pakāpē.	
10.	Mācību grāmata bez citiem mācību līdzekļiem nodrošina mācību priekšmeta standartā noteiktā obligātā mācību satura apguvi.	
11.	Mācību grāmatas (komplektizdevuma) saturs ir izklāstīts saprotami, skolēns to var apgūt patstāvīgi bez pedagoga metodiskās vadības.	
IV. Vispārējo prasmju un integrēto tēmu aspekts		
12.	Mācību grāmata (komplektizdevums) ir objektīva (neatspoguļo tikai vienas personas vai personu grupas viedokli).	

Nr. p.k.	Komplektizdevuma novērtēšanas aspekti	Punkti (1 / 0)
13.	Mācību grāmata aicina skolēnu veidot savu attieksmi vai argumentāciju, rosina uz teorētiskām un praktiskām diskusijām par mācāmo tēmu, rosina meklēt atbildes uz izvirzītajiem jautājumiem.	
14.	Mācību grāmata (komplektizdevums) rosina skolēnu padziļināt zināšanas, meklēt papildu informāciju citās grāmatās vai avotos.	
15.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) integrētās prasmes un attieksmes veicina izglītotas, harmoniskas un atbildīgas skolēna personības veidošanos, t.sk.: a) aktīvu mācīšanos, praktisku darbu un sadarbību; b) domāšanas (analītiskās, kritiskās, asociatīvās, radošās) attīstību; c) patstāvības un personiskās atbildības veidošanos; d) vērtīborientācijas veidošanos, ētisku rīcību; e) pašizpaušmi un radošu darbību; f) pilsoniskas atbildības attīstību.	
16.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) ir iekļautas vai identificējamas visos mācību priekšmetos integrējamās tēmas: a) veselības izglītība; b) vides izglītība; c) karjeras izglītība.	
	V. Mācību sasniegumu pārbaudes un vērtēšanas aspekts	
17.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) iekļautie uzdevumi un vingrinājumi ir tieši saistīti ar mācību grāmatā izklāstīto mācību saturu, atspoguļo mācību priekšmeta standartā noteiktās mācību priekšmeta apguves prasības.	
18.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) iekļautie uzdevumi ir mērķtiecīgi, plānveidīgi, secīgi un daudzveidīgi.	
19.	Pārbaudes uzdevumi ir piemēroti skolēniem ar dažādiem iepriekšējās sagatavotības līmeņiem (sākot ar vieglākajiem un beidzot ar grūtākajiem uzdevumiem).	
	VI. Struktūras aspekts (mācību vielas iekšējā struktūra: uzbūve, rubrikācija, sadalījums, izklāsta skaidrība, uztveramība)	
20.	Mācību grāmatā (komplektizdevumā) iekļautais saturs nodrošina mācību priekšmeta apguvi mācību priekšmeta standartā noteiktajā apjomā: a) informācijas apjoms ir pietiekams attiecīgajā izglītības posmā, nav pārslogots ar lieku vai nebūtisku informāciju; b) jēdzieni, termini vai svešvārdi ir lietoti mācību priekšmeta standarta prasību izpildei nepieciešamajā apjomā (nav par daudz; nav par maz); c) iekļauts biežāk lietoto jēdzienu, terminu, svešvārdu, apzīmējumu un saīsinājumu saraksts (skaidrojums), kurš atvieglo darbu ar grāmatu (komplektizdevumu).	
21.	Teksts ir viegli uztverams, veicina mērķtiecīgu mācību darbību: a) strukturāli skaidri parādīts pamatteksts, papildu informācija, uzdevumi, radoši izmantojamā informācija, norādes uz avotiem; b) izcelti virsraksti, definīcijas, likumi, formulas, jauni jēdzieni, uzdevumu veidi; c) virsrakstos iekļauta īsa un konkrēta informācija par attiecīgās tēmas, nodaļas vai apakšnodaļas saturu; d) tekstā lietotie apzīmējumi, piktogrammas vai norādes atvieglo mācību satura	

Nr. p.k.	Komplektizdevuma novērtēšanas aspekti	Punkti (1 / 0)
	<p>uztveri;</p> <p>e) valoda ir atbilstoša skolēna uztverei attiecīgajā vecuma posmā.</p>	
22.	<p>Ilustratīvais materiāls (piemēram, ilustrācijas, attēli, shēmas, tabulas) atvieglo mācību satura uztveri:</p> <p>a) saistošs un viegli uztverams;</p> <p>b) paraksti, apzīmējumi un paskaidrojumi zem ilustratīvā materiāla ir skaidri saprotami un saskaņoti ar tekstu.</p>	
23.	Mācību satura izkārtojums ir tematiski un metodiski sagrupēts un pārskatāmi izkārtots lappusēs atvieglo darbu ar mācību grāmatu (orientāciju mācību saturā).	
VII. Mākslinieciskā noformējuma un poligrāfiskā izpildījuma aspekts		
24.	Mācību grāmatas (komplektizdevuma) mākslinieciskais noformējums atbilst skolēna vecuma posmam, ir estētisks un rosina mācīties.	
25.	Burtu lielums, veids un grāmatas iekšlapu papīra kvalitāte nodrošina labu lasāmību, atvieglo mācību satura uztveri.	
Punktu skaits kopā		
VIII. Atsevišķu jomu un mācību priekšmetu aspekts		
26.	<p>Bilingvālām mācībām domātā mācību grāmatā (komplektizdevumā):</p> <p>a) ir skaidra, precīza un nepārprotama attiecīgajam vecuma posmam un apgūtajam LAT2 līmenim atbilstoša valoda;</p> <p>b) ilustratīvais materiāls veic informatīvo funkciju, papildina tekstu, atvieglojot tā uztveri);</p> <p>c) iekļauts terminu un jēdzienu nozīmes skaidrojums.</p>	
27.	<p>Kartogrāfiskais materiāls:</p> <p>a) papildina mācību grāmatā ievietoto saturu;</p> <p>b) palīdz pilnveidot mācību metodes un darba formas;</p> <p>c) ir izvēlēts mērķtiecīgi, atbilst jaunākajai informācijai;</p> <p>d) veicina integrēto tēmu apguvi;</p> <p>e) ir laba kartogrāfisko elementu izšķirtspēja (poligrāfiskais izpildījums).</p>	
28.	<p>Matemātikas mācību grāmatā (komplektizdevumā):</p> <p>a) lietoti vienoti termini un apzīmējumi ar fizikas, ķīmijas un dabaszinību mācību grāmatās lietotajiem terminiem un apzīmējumiem;</p> <p>b) iekļauts terminu un priekšmetu alfabētiskais rādītājs;</p> <p>c) iekļauti tipveida uzdevumu risināšanas piemēri.</p>	
29.	<p>Fizikas mācību grāmatā (komplektizdevumā):</p> <p>a) lietoti vienoti termini un apzīmējumi ar matemātikas, ķīmijas un dabaszinību mācību grāmatās lietotajiem terminiem un apzīmējumiem;</p> <p>b) iekļauts terminu un priekšmetu alfabētiskais rādītājs;</p> <p>c) iekļauti tipveida uzdevumu risināšanas paraugi;</p> <p>d) iekļauti laboratorijas un praktisko darbu apraksti;</p> <p>e) iekļauta biežāk lietoto terminu skaidrojošā vārdnīca.</p>	
30.	Bioloģijas mācību grāmatā (komplektizdevumā) ir iekļauti:	

Nr. p.k.	Komplektizdevuma novērtēšanas aspekti	Punkti (1 / 0)
	a) terminu un priekšmetu alfabētiskais rādītājs; b) biežāk lietoto terminu skaidrojošā vārdnīca; c) laboratorijas un praktisko darbu apraksti; d) zīmējumi atbilst bioloģisko zīmējumu veidošanas principiem.	
31.	Ķīmijas mācību grāmatā (komplektizdevumā): a) lietotie termini un apzīmējumi atbilst matemātikas, fizikas un dabaszinību mācību grāmatās lietotajiem terminiem un apzīmējumiem; b) iekļauts terminu un priekšmetu alfabētiskais rādītājs; c) iekļauti tipveida uzdevumu risināšanas paraugi; d) iekļauti laboratorijas un praktisko darbu apraksti; e) iekļauta biežāk lietoto terminu skaidrojošā vārdnīca; f) iekļauta ķīmisko elementu periodiskā tabula; g) iekļauta sāļu, bāzu un skābju šķīdības ūdenī tabula; h) iekļautas dažu vielu ūdens šķīdumu blīvumu tabulas; i) iekļauta metālu aktivitātes vai elektroķīmiskā sprieguma rinda.	
32.	Dabaszinību mācību grāmatā (komplektizdevumā): a) lietotie termini un apzīmējumi atbilst matemātikas, fizikas un ķīmijas mācību grāmatās lietotajiem terminiem un apzīmējumiem; b) iekļauts terminu un priekšmetu alfabētiskais rādītājs; c) iekļauti tipveida uzdevumu risināšanas paraugi; d) iekļauti laboratorijas un praktisko darbu apraksti; e) iekļauta biežāk lietoto terminu skaidrojošā vārdnīca.	
33.	Vēstures mācību grāmatā (komplektizdevumā): a) iekļautas dažādas vēstures interpretācijas, pretrunīgi avoti un atšķirīgi viedokļi (multispektivitāte); b) mācību saturs un metodika pieļauj arī skolēnam paust savu attieksmi vai personisko viedokli, neuzspiežot vienu vēstures interpretāciju; c) vēsturisko notikumu apraksts ir “nenoslēgts”, saglabājot vietu vēl neatklātajam: hipotēzēm, pieņēmumiem, t.sk. arī skolēnu minējumiem; d) vēstures procesu aprakstos iekļautas arī cilvēku ikdienas dzīves tēmas, pievērsta uzmanība dzimumlīdztiesības jautājumiem, nacionālo un etnisko minoritāšu lomai vēstures procesos.	
34.	Kultūras vēstures mācību grāmatas (komplektizdevuma) saturs ir orientēts uz kultūras sakarību meklēšanu un jauniem izziņas avotiem (nav veidots saskaņā tikai ar tradicionālām vai tradicionāli hierarhiskām struktūrām).	
35.	Mūzikas mācību grāmatā (komplektizdevumā): a) iekļauts saturam atbilstošs audiomateriāls; b) dziesmām svešvalodās ir pievienots satura izklāsts un izrunas paraugs mācībvalodā.	
36.	Reliģiju vēstures mācību grāmatas (komplektizdevuma) saturs: a) ir virzīts uz neitrālu, iecietīgu attieksmi pret dažādiem pasaules uzskatiem, vienlaikus kritiski izvērtējot tos no humānisma pamatvērtību viedokļa;	

Nr. p.k.	Komplektizdevuma novērtēšanas aspekti	Punkti (1 / 0)
	b) orientē uz cēloņsakarību meklēšanu un reliģisko izvēļu seku izvērtējumu to kultūrvēsturiskajā perspektīvā.	

Švarca 7212313